N°. 5. A°. 1835.

DONDERDAG, DEN 15den JANUARIJ.

SURINAAMSCHE COURANT.

DERDE EN LAATSTE OPROEPING.

Namens Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal, worden mits dezen opgeroepen; alle Mannelijke Ingezetenen dezer Plaats, die hun *seventiende jaar* zijn ingetreden, edoch hun *vijftigste* nog niet hebben volbragt, en niet in de Schutterij dezer Plaats zijn ingelijfd; alsmede dezulke, welke van elders zich alhier met ter woon hebben begeven, om te verschijnen op Maandag den *negentienden* Januarij e.k., des ochtends te *acht* uur voor de Hoofdwacht der Schutterij, ten einde in dezelve te worden ingelijfd.

Paramaribo den 13 Januarij 1835.
De Majoor Kommandant der Schutterij,
P. FIERS SMEDING.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

DUITSCHLAND.

WEENEN, den 12 November.

De *Moniteur Ottoman* van 10 October, behelst het volgende artikel:

»Het hoofd van eenen Staat is verpligt al zijne zorg te wijden aan de welvaart en rust zijner onderdanen. Dit beginsel wordt door Z. H. den Sultan openlijk beleden; dezelve overlaadt de gouverneurs der provincien en andere overheden, welke hem in de vervulling van dezen pligt ondersteunen, met bewijzen van zijn toegenegenheid. Hetzelfde doel, dezelfde behoefte aan eene algemeene rust, had Z. H. ook op het oog, toen hij besloot nog andere provincien bij Egypte te voegen, en ze onder het bevel van Mehemed-Ali-Pacha te vereenigen. Z. H. moest van dezen maatregel het herstel der rust en der welvaart in den geheelen omvang der Ottomannische Staten verwachten.

»En desniettegenstaande zijn er in Syrie, in de omstreken van Naplous en Jerusalem, ernstige twisten tusschen de ingezetenen en de Egyptische overheden ontstaan. Zij werden veroorzaakt door overdrevene verhooging der belastingen, zoo men althans bijzondere berigten mag gelooven, want de Gouverneur van Egypte heeft nog geen officieel berigt over deze onlusten aan de regering gezonden. Daar inmiddels de gebeurtenissen van een zoo ernstigen aard zijn geworden, dat de Gouverneur van Egypte gemeend heeft, Alexandrie te moeten verlaten en zich persoonlijk naar Jaffa te moeten begeven, zoo kan de Sultan het vergieten van Muzelmansch bloed in het binnenste zijner staten niet met onverschillige oogen aanschouwen. Z. H. heeft dus door de omstandigheden vereischte maatregelen verordend."

Uit Rome, meldt men het volgende:

Het bij koerier ontvangen berigt van het afsterven van Don *Pedro*, is alhier in zoo verre met welbehagen vernomen, dat men zich vleidt zulks als eene groote verzwakking voor het revolutionnaire stelsel te kunnen beschouwen. Het vertrek van Don *Miguel* van hier, zonder dat men bepaaldelijk zegt werwaart zijne reis, wordt door zijne vrienden opgegeven, als ten doel hebbende het vervullen eener gelofte, waarvan hij zich te Padua gaat kwijten. Men twijfelt evenwel geen oogenblik of de troon van Portugal blijft nog altijd het voornaamste doel van zijn streven.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 11 November.

Het volgende meldt de *Gazette* onder het opschrift: *Tijdingen uit Navarra.*

»De organisatie van Biskaaije levert reeds goede vruchten. De Christinos dier provincie zijn in de steden opgesloten, welke zij versterkt hebben; het platte land is volkomen vrij. Den 20 deed de bezetting van Lequietio eenen uitval; zij is met kracht in de plaats terug gejaagd, acht dooden en eenige gevangenen achterlatende; daar en boven hebben de Christinos 20 gekwetsten gehad.

»In elke provincie worden thans korpsen ruiterij opgerigt; die korpsen zullen aan elke divisie in het bijzonder verbonden worden. De reeds gevormde kavallerij zal aan den Ebro manoeuvreren. In Biskaaije zijn vier vierponds stukken kanon en een houwitser gegoten; die kleine artillerij is bij het leger aangekomen.

Men heeft tijdingen uit Madrid van den 25sten. Bij de Proceres is over de zaak van den Heer *Burgos* gehandeld; met 32 tegen 28 stemmen is in die kamer besloten geworden eene petitie te lezen, waarin hij poogt te bewijzen dat het tegen hem gehouden gedrag strijdt met het koninklijk statuut en met zijne waardigheid van Procer. Bij de Procuradores heeft de minister van binnenlandsche zaken eene concept-wet betrekkelijk de organisatie der stedelijke militie en eene andere betrekkelijk de onteigening ten algemeene nutte ingebragt.

Het Hof van Cassatie heeft den 5 deszelfs zittingen hervat, bij welke gelegenheid de procureur-generaal Dupin eene redevoering heeft uitgesproken, waarin hij als zijn gevoelen heeft te kennen gegeven, dat eene algemeene kwijtschelding aan staats-misdadigers, waardoor de gewone werking der regtelijke magt wordt gestremd, niet regtstreeks door het hoofd van den staat, maar steeds met medewerking van de overige takken der wetgeving behoort plaats te hebben.

De zoogenaamde Baron de Richemont, die zich voor Lodewijk XVII had uitgegeven, doch wiens eigenlijke naam Hébert schijnt te zijn, is door het Hof van Assises tot twaalf jaren gevangenisstraf veroordeeld. De gezworenen hadden hem schuldig verklaard aan het smeden eener niet gelukte zamenspanning tot omverwerping van 's Konings regering, aan het opruijen tot burgeroorlog; aan misbruik der drukpers tot het hatelijk maken der regering en van den persoon des Konings; aan het gebruiken eener clandestine drukpers, en aan het dragen van verbodene wapenen. De schuldige heeft tot den einde toe volgehouden, dat hij gelooft, de zoon van Lodewijk XVI te zijn. Gedurende de vrij langdurige regtspleging heeft hij bewijzen van gevatheid en welbespraaktheid gegeven. Voor de beschuldiging dat hij ligtgeloovige personen heeft opgeligt, heeft men geene genoegzame bewijzen kunnen bijbrengen; zoo als ook in het geheel door dit regtsgeding over de vroegere levensbijzonderheden van dezen bedrieger weinig licht is verspreid.

(*Nederl. Staats. en Amsterd. Couranten.*)

MENGELINGEN.

OVER DEN OORSPRONG, EN HET DOELEINDE VAN 'S RIJKS KABINET VAN LANDBOUWKUNDIGE WERKTUIGEN, ENZ., TE UTRECHT.

Tot het opgerigten van dit kabinet heeft aanleiding gegeven een voorstel, gedaan op eene van die belangrijke algemeene vergaderingen van afgevaardigden uit de commissien van landbouw, welke van het jaar 1806 tot 1809, voorts in 1815 en 1823 gehouden zijn. In de vergadering van 1808, te Utrecht gehouden, waar toen Koning *Lodewijk* zijne residentie hield, werd door de commissie van Vriesland voorgesteld, om eenige weinige verbeterde landbouwkundige werktuigen uit andere landen, vooral die van den beroemden *A. Thaër* in Duitschland, te ontbieden en ter bezigtiging tot algemeene leering te stellen. Dit vond zoodanigen bijval bij den toenmaligen minister van binnenlandsche zaken, *van Leijden van Westbarendrecht*, dat dezelve niet alleen vreemde werktuigen, maar alle de verschillende werktuigen en gereedschappen voor de onderscheidene landbedrijven, die in ons vaderland dadelijk in gebruik zijn, wenschte bijeenverzameld te zien, en ik ontving, als toenmalige commissaris tot de zaken van den landbouw, den aangenamen last, om hiertoe het ontwerp op te maken, en dit verder ten uitvoer te brengen. De voordragt hiertoe, door Z. Exc. aan Koning *Lodewijk* gedaan, vindt men in het *Magazijn van Vaderlandschen Landbouw*, Dl. V. bl. 25 enz., alsmede het koninklijk besluit van 15 Augustus 1808, ter oprigting van hetzelve kabinet, waarvoor dadelijk eene som van *f* 20,000 werd toegestaan, welke door het *fonds van landbouw*, dat uit eene belasting op paarden, runderen en schapen is opgerigt, bepaald is. Tot deze en zoo vele andere belangrijke inrigtingen, tot nut van onzen landbouw, worden alle de kosten uit dit fonds gevonden, en draagt dus de landbouw zijne eigene lasten; zoodat geene andere takken van nijverheid met eenige naijver op deze inrigtingen kunnen nederzien, daar zij de algemeene schatkist niet het minst bezwaren, maar in de gevolgen daaraan aanzienlijke voordeelen aanbrengen.

Bij de straks gemelde voordragt van den minister, werd met regt aangemerkt, dat, hoe veel waarde men ook moest hechten aan de uitvindingen en verbeteringen van vreemde natien, en hiermede onze landbouwers bekend moest maken, men ook alle aandacht verdiende te slaan op hetgeen reeds dadelijk in het vaderland voorhanden is, en door onze landlieden, sedert vele jaren, reeds gebruikt wordt. Deze werktuigen zijn in de bijzondere deelen van dit koningrijk zeer onderscheiden. De Nederlandsche bodem, schoon van geene groote uitgestrektheid, bevat zeer verschillende gronden en vele plaatselijke bijzonderheden, waardoor de wijze van landbouwen en de werktuigen, hiertoe gebruikt wordende, in de onderscheidene provincien en zelfs distrikten, aanmerkelijk verschillen; terwijl ook alle gewone producten, en bijzondere handelgewassen, die met ons klimaat en onze ligging eenigzins overeenkomen, alhier geteeld worden, en weder verschil-

lende werktuigen vorderen. Hierbij neme men in aanmerking, hoe zeer de vorige foederative regeringsvorm in ons vaderland, elk afzonderlijk gedeelte omtrent de overige deelen vreemd hield, en elk gedeelte op zich zelve deed handelen en werken: hetgeen vooral meest plaats vinden bij den landman, die, gelijk in alle landen, zich afgezonderd houdt, ligt tot eigenzinnigheid overhelt, en weinig van anderen wil overnemen. Uit dit alles kon men reeds bij de oprigting van dit kabinet opmaken, dat bij onze landlieden zulk eene verscheidenheid van werktuigen zijn moest, als waarschijnlijk in geen ander land gevonden werd, en dit is bij de uitkomst ten volle bevestigd.

Zeer veel goeds en algemeen navolgenswaardigs treft men onder dezelve aan; doch, uit hoofde der gemelde oorzaken, kent elk landbouwer doorgaans alleen hetgeen in zijn eigen distrikt in gebruik is, en is voorts meestal zoo zeer een vreemdeling omtrent de verschillende werktuigen van alle de overige distrikten, als of die in verre landen gelegen waren. Doch nu alle deze werktuigen zijn bijeenverzameld en aan de landbouwers gelijkelijk onder het oog zijn gebragt, behoeven zij niet langer onbekend te blijven met het goede, dat hier en elders zich in het vaderland tot hunne leering opdoet, en kunnen zij op eens de vrucht trekken van een aantal binnenlandsche reizen, die zij anders hiertoe zouden moeten maken.

Indien Koning *Lodewijk* niet spoedig zijne residentie van Utrecht naar Amsterdam had overgebragt, zoude het kabinet reeds in in Utrecht, dat zich hiertoe van alle zijden aanbeveelt, zijn opgerigt geworden: zelfs was, bij een Koninklijk besluit van 1808, het *Duitsche huis* hiertoe bepaald, welke gebouw echter zeer spoedig eene andere bestemming kreeg. Amsterdam de residentieplaats geworden zijnde, werd het kabinet alleen uit dien hoofde, aldaar opgerigt; doch het viel hoogst bezwaarlijk daarvoor een goed gebouw te bekomen, immers niet dan voor een zeer hoogen prijs, tot welken de woningen, vooral ruime woningen in aanzienlijke buurten, te Amsterdam, in 1809 en 1810, door de vestiging van het gouvernement, gestegen waren. Men nam minder acht op den aanzienlijken stand van een gebouw voor het kabinet, dan wel dat het genoegzame ruimte bevattede om de werktuigen, waarvan toen reeds eenige honderden waren bijeengebragt, goed te plaatsen; en het is alleen dank te weten aan de hooge belangstelling in deze inrigting, en aan de onvermoeide pogingen van den toenmaligen minister van binnenlandsche zaken, Zijne Exc. den Baron *van der Cappellen*, dat dit kabinet niet alleen zoo aanmerkelijk uitgebreid, maar dat daarvoor ook, op voordragt van den directeur van hetzelve, in 1810, een zeer geschikt gebouw kon worden aangekocht.

Gedurende de treurige jaren der Fransche overheersching, kon weinig aan eene uitbreiding van het kabinet gedacht worden. Ik moest er mij mede tevreden houden, dat het toen nog in stand kon blijven, maar na onze gewenschte herstelling, en na de daarop gevolgde verdere bijdrage tot het fonds van landbouw, konden deze werktuigen aanmerkelijk vermeerderd worden. Zijne Majesteit, onze Hoogstgeëerbiedigde Koning, gaf zijne hooge belangstelling in het kabinet te kennen, en in April 1814 bezigtigde Zijne Majesteit hetzelve, te gelijk met HH. KK. HH. den Kroonprins en den Prins *Frederik*, met de grootste naauwkeurigheid; hield zich daarin langer dan één uur op, en het is mij vervolgens op audientien gebleken, dat Zijne Majesteit en de Kroonprins zich deze bezigtiging telkens met welbehagen gelieften te herrinneren.

In het gemelde jaar 1834 had deze verzameling reeds die uitgebreidheid, dat dezelve uit bijna 500 werktuigen bestond. Hierom meende ik eenen beredeneerden catalogus van dezelve in het licht te moeten geven, in het reeds genoemde *Magazijn van Landbouw*, Dl. VI, zijnde deze ook afzonderlijk te bekomen in den boekhandel, alsmede aan het kabinet zelf. In 1826 moest hiervan een tweede druk worden aangelegd; terwijl ook van dezen catalogus reeds een eerste vervolg het licht ziet, waarin het getal der werktuigen tot 566 gebragt is; eerlang zal een tweede vervolg noodzakelijk worden. Uit hoofde der menigte vreemdelingen, welke dit kabinet bezigtigen, zoo als dit uit de naamrol, waarin elk, bij de bezigtiging, verzocht wordt zijn naam te teekenen, kan blijken, werd het noodzakelijk, dat den vreemdelingen een Fransche catalogus kon aangeboden worden. Men zal gevoelen, welk eene moeite het inhad, om eene goeden vertaler te vinden, welke alles met de eigene Fransche kunstwoorden kon uitdrukken, waarin ik eindelijk in 1827 bij een landhuishoudkundige te Gent geslaagd ben; deze catalogus is mede in het licht gekomen.

In den catalogus vindt men eene korte beschrijving van elk werktuig, met aanwijzing van eene afbeelding, wanneer die in eenig werk voorhanden is; voorts op welke plaats hetzelve in gebruik is; op diezelfde plaats is weder werktuig vervaardigd, ten einde men verzekerd zoude zijn, van het echte werktuig te bezitten, hetwelk daar ter plaatse gebruikt wordt; terwijl ook de catalogus den prijs opgeeft, dien het werktuig op de plaats zelve gekost heeft. Voorts is aan ieder werktuig in den catalogus een nommer gegeven, hetwelk men ook aan het werktuig gehecht vindt. Om deze verzameling te nuttiger te maken, nam men de werktuigen naar hunne natuurlijke grootte, ten einde alles te beter beoordeeld en te gemakkelijker zou kunnen nagemaakt worden. Van eenige zeer groot werktuigen, als wagens en karren of ander raderwerk, zijn verkleinde modellen voorhanden, gelijk ook van andere werktuigen modellen ten geschenke zijn gezonden, waaronder vooral moeten gerekend worden dertig modellen van Javaansche landwoningen en schuren, alsmede van eenige werktuigen, op Java, tot den landbouw in gebruik, die door den heer *A. de Wilde* aan het kabinet zijn aangeboden, hetgeen een aanhangsel van dit kabinet uitmaakt. Laatstelijk vindt men hier bijeenverzameld zes en dertig meetkundige afteekeningen van platte gronden en opstallen van boerenwoningen en andere gebouwen en getimmerten tot het landwerk behoorende, in onze onderscheidene Nederlandsche provincien, welke men allen op de plaats zelve naauwkeurig heeft doen vervaardigen.

Van alle de takken, die tot onze landhuishoudkunde moeten gerekend worden, vindt men de daartoe behoorende werktuigen hier bijeen, als: de verschillende ploegen en eggen, met de span- en voertuigen, zoo voor paarden als ossen en ezels: de werktuigen voor de verdere bereiding der gronden, en de bemesting van dezelve; de zaaiwerktuigen, en die tot den zoogenoemden dril-landbouw behooren, en alles, wat bij het oogsten, inzamelen en schoonmaken der onderscheidene gewassen kan worden aangewend; voorts dragen werktuigen voor de moeslanden. De verwerking der lage veenen of baggertuf is niet in aanmerking genomen, omdat dit eerder als een grondroof, dan als een tak van landbouw kan gerekend worden; maar met te meerder grond zijn hier opgenomen de werktuigen ter afgraving van hooge veenen, daar hierdoor eene aanwinst van gronden verkregen wordt. Voorts is niet voorbijgezien noch de houtteelt noch de bijenteelt.

Dit alles maakt de grootste helft der werktuigen uit. De overige behooren allen tot de veeteelt. Eerst wat bij het winnen en behandelen van het hooi en andere voedergewassen, verder wat bij de voedering van het onderscheiden vee gebruikt wordt. Ten aanzien der behandeling, bezorging en stalling van het vee, is ook alles aangewezen, zoo ver een kabinet hiervoor vatbaar is, en laatstelijk vinden de gereedschappen voor het melken, de boterbereiding en het maken van zoetemelksche en komijnekaas ook hier hunne plaats.

Deze korte opgave zal, vertrouw ik, de algemeene belangstelling in deze inrigting verder opwekken. Sommigen zouden misschien verlangd hebben, dat hier ook werktuigen voor het droog houden der landen, en vooral van onderscheidene watermolens waren opgenomen, daar deze voor onderscheidene gronden volstrekt noodzakelijk zijn.

(Het vervolg hierna).

ADVERTISSEMENTEN.

ALGEMEENE VERGADERING van het Departement *Paramaribo*, der MAATSCHAPPIJ: *TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN*, op Maandag den 19den Januarij 1835, des avonds ten 7½ uur; in de zaal van de Loge CONCORDIA.

(3407.) HEDEN MIDDAG, zal A. SALOMONS, *Vendumeester*, op VENDU verkoopen, in het Collegie *de Eensgezindheid*, aan de *Heerestraat*: Een Negerin genaamd DOROTHEA, aankomende de Minderjarige C. G. VAN DER SPRUIT.

(3398.) De ondergeteekende, van voornemens zijnde, binnen kort de Kolonie te verlaten, met- en benevens de Minderjarige ANTONIA JOHANNA WELGEMOED; verzoekt nogmaals zeer vriendelijk, alle de genen, welke aan haar verschuldigd zijn, hunne verschuldigde bij tijds te komen voldoen, om haar niet in de noodzakelijkheid te stellen, *regtsmiddelen* te moeten gebruiken. — En zal, op HEDEN den 15 dezer, des namiddags 4 uren, ten haro Huize aan de *Kerkzijde*, in het lokaal van de Societeit EENSGEZINDHEID, door den Vendumeester ALEX. SALOMONS, op Vendu doen verkoopen:

WELONDERHOUDENE MEUBELEN, bestaande in, Spiegels, Schilderijen, Kleederkasten, Zilver-, Pleet- en Glaswerk; een extra nieuwe Veere Bed met toebehooren, Stukgoederen, en wat verder ten voorschijn zal worden gebragt.

De Goederen zijn te bezigtigen, één dag vóór den verkoopdag.

Paramaribo, den 15 Januarij 1835.

D. PRET,
Geb. BURGOS.

(3395.) M. ABRAHAMS, zal door den Vendumeester A. SALOMONS, op Maandag den 19den e. k., op ten zijnen Huize op Vendu doen Verkoopen: Diverse *Winkelwaren*, *Glas- en Aardewerk*, en diverse andere Goederen meer. — Verzoekt zijne Debiteuren zoo spoedig mogelijk hunne verschuldigde te komen voldoen, ten einde zijne zaken te kunnen liquideeren.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 10 dezer, de Kustvaarder Sloep *Dolphijn*, Kapt. G. ELLART, van *Saramacca*.

Den 11den, de Nederlandsche Kustvaarder Sloep *Bucklebury*, Kapt. T. GREGORIJ, van *Marowijne*; Passagiers: 3 Artilleristen en 2 Jagers.

UITGEZEILD.

Den 11 dezer, Z. M. Oorlogs-Brik *PEGASUS*, gekommandeerd door den Kapt. Luit. ter Zee J. P. MULLER, naar *Curaçao* over *Laguaira* en *Porto-Cabello*.

Gedrukt te *Paramaribo*, bij de ERVEN J. BRINK.